

“Özel Amaçlı Tespit Raporu”

I. Özet

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri (YGM), **tebliğde belirtilen tespit işlemlerini** yapan ve sonucunda tespit raporu düzenleyen, bakanlıkça adına yetki belgesi düzenlenen gerçek kişi veya tüzel kişi ortağı **gümrük müşaviri** olarak tanımlanmaktadır. YGM, yapacağı iş ve işlemleri elektronik ortamda ifa ettiği için tespite ilişkin raporlamanın sistem üzerinde gümrükle irtibatını sağlayacak alt yapının kurulması, tespite ilişkin kodun belirlenmesi ve mevzuat ayağının tahkim edilmesi adına belirlenen tespit kodunun ve tanımlamasının tebliğin 11.maddesine ilave edilmesi gerekmektedir.

Bu yazımızda; YGM tebliğine ilave edilmesi gereken kodların ihtiyaç hasıl oldukça tek tek devreye alınmasından ziyade; mali mevzuatta kullanılmakta olan ve ticari hayatın geniş bir alanına hitap eden “Özel Amaçlı Tespit Raporu” ’ndan mülhem bir kod numarasının belirlenerek, YGM sistemine (YGMS’ye) entegre edilmesi hususundaki görüşlerimizi paylaşmaya gayret edeceğiz.

Anahtar Kelimeler & Kısaltmalar:

Özel Amaçlı Rapor, YMM (Yeminli Mali Müşavir), YGM (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri), GM (Gümrük Müşaviri), GMY (Gümrük Müşavir Yardımcısı, Bakanlık (Ticaret Bakanlığı, Hazine Ve Maliye Bakanlığı, GK (Gümrük Kanunu), GY (Gümrük Yönetmeliği), YGMS (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Sistemi,

II. YGM ’nin Mevcut Sistem Dahilinde Raporladığı İşlemler.

YGM, **tebliğ ile belirlenmiş tespit işlemlerini** yapan ve sonucunda tespit raporu düzenleyen kişi olarak tanımlanması hasebiyle görev tanımının tebliğ ile sınırlandırılmış olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Danışmanlık Hizmetleri için vereceği görüş raporu ile YYS Faaliyet Raporu tanzimini ayrı bir kategoride değerlendirecek olursak hangi tespit işlemlerini yapacağı tebliğin 11.maddesinde hüküm altına alınmıştır. Buna göre YGM tarafından yapılacak tespit işlemleri şunlardır:

I. Genel ve özel antrepolara ilişkin tespit işlemleri:

- AN1**, antreponun açılmasına ilişkin başvuru dosyalarının ön incelemesini,
- AN2**, antrepoda genişletme, daraltma işlemlerine ilişkin başvuru dosyalarının ön incelemesini,
- AN3**, antrepodaki tadilatlarla ilişkin başvuru dosyalarının ön incelemesini,
- AN4**, antrepodaki adres değişikliğine ilişkin başvuru dosyalarının ön incelemesini,

- e. **AN5**, Gümrük Yönetmeliğinin 523 üncü maddesi çerçevesinde antreponun devir işlemlerinin mevzuata uygunluğunun incelenmesini,
- f. **AN6**, özel antrepoya eşya giriş çıkış işlemlerinin tespiti ile gümrük yükümlülüğü sona erdikten sonra varsa ilgili kurumlarca yapılacak kontrol sonuçlarına göre gümrük gözetiminin sonlandırılmasının tespitini,
- g. **AN7**, antrepoda stok kayıtlarının altışar aylık dönemler itibarıyla tespitini,
- h. **AN8**, genel antrepoya eşya giriş çıkış işlemlerinin tespiti ile gümrük yükümlülüğü sona erdikten sonra varsa ilgili kurumlarca yapılacak kontrol sonuçlarına göre gümrük gözetiminin sonlandırılmasının tespitini,
- i. **AN9**, antrepo rejimine tabi eşyanın elleçleme işlemlerinin tespitini,

kapsar,

II. Geçici ithalat rejimine ilişkin tespit işlemleri:

- a. **GC1**, kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine konu eşya ile tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine konu mesleki teçhizat, ambalaj maddeleri, özel nitelikli eşya ve numunelere ilişkin süre uzatımı talebinde, eşyanın rejimin öngördüğü şekilde kullanılıp kullanılmadığının tespitini,
- b. **GC2**, ithalat vergilerinden tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine konu özel nitelikli eşyanın (kalıp, çizim, taslak ve benzeri diğer eşya, ölçme, kontrol, test araçları ve benzeri diğer eşya ile özel alet ve araçlar) kullanımı sonucunda elde edilen ürünlerin tamamının ya da öngörülen oranda Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edildiğinin tespitini,

kapsar,

III. Gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin tespit işlemleri:

- a. **GK1**, gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında ibra işleminin tespitini,
- b. **GK2**, gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında ithal edilmiş ürünün nihai ürün içerisindeki miktarına ilişkin tespitini,

kapsar,

IV. NK1, eşyanın öngörülen süre dâhilinde nihai kullanıma tahsis edilip edilmediği ve öngörülen amaçlar için kullanılıp kullanılmadığına ilişkin tespit işlemleri:

V. Dâhilde işleme rejimine ilişkin tespit işlemleri:

- a. **DR1**, dâhilde işleme rejimi kapsamındaki eşyaya verilen izinlerle ilgili süre uzatımlarına esas teşkil edecek işlemlerin tespitini,
- b. **DR2**, dâhilde işleme izni kapsamında ithal edilen eşyanın ihraç edilen işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanılıp kullanılmadığının teknik, bilimsel veya idareden kaynaklanan bir nedenle tespit edilememesi halinde yapılacak tespiti,

kapsar,

VI. Menşe mevzuatına ilişkin tespit işlemleri:

- a. **SK1**, ibraz edildiği ithalatçı ülkeden sonradan kontrol talebiyle alınan A.TR Dolaşım Belgeleri, EUR.1/EUR-MED Dolaşım Belgeleri ile Fatura Beyanları/EUR-MED Fatura Beyanlarının ilgili mevzuatları çerçevesinde sonradan kontrol işlemlerinin yapılmasını, (A.TR Dolaşım Belgelerinin sonradan kontrollerinin YGM'lerce yapılacağına ilişkin tebliğdeki açık hüküm devam etmekle birlikte; üst norma aykırı olarak düzenlenen Genelge ile bu yetki YGM'lerden alınmıştır. Bkz. AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün 2014/1 sayılı genelgesi-madde:IV-2)

- b. **INF4**, ithalatçı ülke gümrük idarelerinden kontrol talebiyle alınan kısa dönem ve/veya uzun dönem tedarikçi beyanlarının ilgili mevzuatları çerçevesinde kontrollerinin yapılarak, INF4 Bilgi Formu düzenlenmesine yönelik işlemlerin yapılmasını,
- c. **AT1**, Gümrük Kanunu ve dış ticaret mevzuatına uygun olarak ithal edildikten ve kullanıldıktan sonra ihraç edilmek istenilen eşya için A.TR Dolaşım Belgesi düzenlenmesinin söz konusu olduğu; ancak bu eşyanın ithaline ilişkin tevsik edici belgelerin, Gümrük Kanununun 13 üncü maddesinde yer alan 5 yıllık belge saklama süresinin geçmesi nedeniyle artık mevcut olmadığı hallerde, ihracatı ve yatırımları teşvik mevzuatı hükümleri ve ithalat rejiminin mahrecine iade hükümleri saklı kalmak ve eşyanın serbest dolaşımında olduğunu belirleyen ticari belge ve kayıtları ile eşyanın muhasebe kayıtlarının bulunduğu envanter defteri kayıtları esas alınarak serbest dolaşım statüsünün belirlenmesini,
- d. **EU2**, tercihli ticaret anlaşmaları çerçevesinde onaylanmış ihracatçı yetkisi başvurusuna konu eşyanın menşe kurallarına uygunluğunun tespitini,

kapsar,

VII.Onaylanmış kişi statüsüne ilişkin tespit işlemleri:

VIII. Çok zor duruma ilişkin tespit işlemleri:

ZD1, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesi ve 21/1/2014 tarihli ve 28889 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gümrük Genel Tebliği (Tahsilat İşlemleri) (Seri No:2)'nin 20 ve 21 inci maddeleri gereğince, tecil ve taksitlendirme talebinde bulunan yükümlülerin çok zor durumda olup olmadıklarının tespitini kapsar.

IX. Beyannamenin belirli alanlarında yapılacak düzeltmeye ilişkin tespit işlemleri:

BD1, Gümrük Kanununun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca beyannamede yapılacak düzeltme işlemlerinin, rehberde yer alan usul ve esaslar dikkate alınarak ön incelemesini kapsar.

X. Takas işlemlerinde KKDF muafiyeti uygulanmasına ilişkin tespit işlemleri:

TK1, Takas kapsamında yapılan ithalat ve ihracat işlemlerinin farklı gümrük idarelerinden yapılması halinde KKDF muafiyeti uygulanmasına esas teşkil edecek tespitleri kapsar.

Yapılacak iş ve işlemlerin belirlenen kodlar üzerinden olmak üzere kapsamının net olarak belirlendiği; kapsam dışı iş ve işlemler için rapor ihdas edilemeyeceği görülmektedir.

III. Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ile Yeminli Mali Müşavirler Tarafından Düzenlenen Özel Amaçlı Tespit Raporları

3568 Sayılı Yasanın 2nci maddesi ile Yeminli Mali Müşavirlerin yapabileceği işler ise şöyle sıralanmıştır:

- a- Genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kar-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak.

- b- Muhasebe sistemleri kurmak, geliştirmek, şişletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili şişlerini dñzenlemek veya bu konularda mñřavirlik yapmak,
- c- Yukarıda yazılı konularda belgelerine dayanılarak inceleme, tahlil, denetim yapmak, mali tablo ve beyannamelerle ilgili konularda yazılı gñrñř vermek, rapor ve benzerlerini dñzenlemek, tahkim, bilirkişilik ve benzeri şişleri yapmak,
- d- Bu şişlerin yanı sıra Kanunun 12nci maddesine gñre çıkartılacak yñnetmelik çerçevesinde tasdik şişlerini yapmak.

Tanımlamalardan hareketle Serbest Muhasebeci Mali Mñřavir ile Yeminli Mali Mñřavirler meslek mensubu sıfatıyla, ۆzet standart raporlar, tasdik raporları, sarfiyat raporları, yardımcı raporlar ve ۆzel amaçlı raporlar gibi genel tanımlamalarını verdiğimiz adlar altında çok geniş yelpazeye hitap edecek neviden raporlar tanzim ettiklerine şahit olunmaktadır.

Sۆz konusu meslek mensubu, hizmet verdikleri firmalardan ya da resmi mercilerden gelen talebe gñre; yaptıkları denetimler sonunda **ۆzel amaçlı raporlar** dñzenleme yetkisine de sahiptirler. Hatta geleceğe matuf çıkartılacak yñnetmelikler çerçevesinde de rapor tanzim edebilmelerine yñnelik herhangi bir kısıtlama da bulunmamaktadır.

YGM 'lerin, "Gñmrñk ve Dış Ticaret" alanındaki ehliyet ve liyakatine atfen, bu sahada yapılması gereken tespit şişlemlerinin tamamında gñmrñk mevzuatı açısından ۆncelikli olarak YGM 'lerin gñz ۆnñnde bulundurulması; sair mevzuatla i ie geçmiş bir tespit şişlemine gereksinim duyulması halinde; YGM merkeze alınmak suretiyle diğer meslek mensuplarıyla birlikte; mñřtereken tespit şişlemlerinin icra edilmesi etkili bir özñm yolu sunacağı kuşkusuzdur.

IV. ۆrnek Bir Vaka İncelemesi *(Gñmrñkler Genel Mñdñrlñđñ'nñn Alñminyum Cinsi Eşyanın Hurda Olup, Olmadığının YGM Ve YMM Raporu İle Tevsiki Hususu)*

7602.00.90.00 GTİP'inde alñminyum hurda olarak beyan edilen eşyanın muayenesi neticesinde, kırılmış, parçalanmış vb. şekilde olmamasından dolayı eşyanın hurda dışında bir tarife pozisyonunda sınıflandırılıp sınıflandırılmayacağı, dolayısıyla eşyanın hurda olarak beyanının kabul edilip edilmeyeceği konusunda gñmrñk idarelerinde tereddñtlerin hasıl olduğu; sۆz konusu tereddñtlerin YGM ve YMM raporlarıyla bertaraf edilebileceğine dair Tñm Gñmrñk ve Dış Ticaret Bۆlge Mñdñrlñklerine muhatap Gñmrñkler Genel Mñdñrlñđñnñn 11.03.2021 tarih ve 62258539 sayılı yazıları yayımlanmıştır. Buna gñre; firma tesisinde yapılacak tespit şişlemlerinin gñmrñk mevzuatı açısından Yetkilendirilmış Gñmrñk Mñřaviri raporu, mali mevzuat açısından ise Yeminli Mali Mñřavir raporu ile belgelendirilmesi halinde sıhhatli bir GTİP tespitinin yapılabiliceği değerlendirilmiştir.

Söz konusu tespitlerin her iki meslek grubu tarafından müştereken gümrük ve mali mevzuat perspektifinde icra edilebileceğine dair gümrük idarenin yeni yaklaşımı makalemizin yazılmasına mesnet teşkil eden konusuna da güzel bir örnek oluşturması bakımından dikkate şayandır. Bu örnekten hareketle YMM tarafında olduğu gibi YGM tarafında da mevzuat dayanağının oluşturulması halinde gümrük idaresi başta olmak üzere resmi mercilerden veya firmalardan gelmekte olan tespit talepleri yasal kaygı güdülmeden karşılanmış olacaktır.

V. Sonuç Ve Değerlendirme

Yapılan tüm tespit sözleşmelerine ilişkin bilgiler, YGM tarafından, sözleşmenin yapıldığı tarihten itibaren en geç yedi iş günü içerisinde sistem vasıtasıyla gönderileceği yasal zorunluluk olması münasebetiyle, IV. bölümde örneklendirdiğimiz "Alüminyum Hurda" ithalatlarındaki somut olayda olduğu gibi gümrük idaresinin talep ettiği, tespit işlemleri veya istikbalde talep edilecek bu neviden tespit işlemlerinin yasal dayanağı tahkim edilmediği için YGM' ler tarafından icra edileme sonucuyla yüzleşilmekte; *(Her bir tespit işlemi için "ha" deyince tespit kodu da eklenemeyeceğinden)* gümrük işlemleriyle ilintili bu ve benzeri bir çok raporlama hizmeti, "Özel Amaçlı Rapor" alanının geniş kapsamından istifade eden YMM'ler eliyle yürütülmeye devam edilmektedir.

YMM ve YGM çalışma sistemlerinin benzer hizmet mantığı ile çalışma sahasına *(YMM=Hazine Ve Maliye Bakanlığı / YGM=Ticaret Bakanlığı)* özgüldüğü göz önünde bulundurulduğunda; görev tanımlamalarındaki "Kapsama Alanları" kıyaslanamayacak şekilde YMM tarafının avantajına olduğu; hatta gümrük ve dış ticaret iştiğal sahasında dahi bir çok raporlamada YGM'nin esamesi okunmaksızın; YMM marifetiyle işlem tesis edildiği bilinmektedir. Bununla birlikte YMM ile YGM'nin birbirlerinin yerine rakip olarak gündeme getirilmesi şöyle dursun hitap ettikleri alanlar bakımından birbirlerini tamamlayacak türden meslek mensubu olarak görülmesinin ve birçok alanda *(Hurda Alüminyum İthalatındaki somut olayda olduğu gibi)* ortaklaşa görev ifa etmelerinin kamu yararı açısından önemli sonuçlar doğuracağı değerlendirilmektedir.

Bu münasebetle, YGM tarafında olduğu gibi YGM tarafında da "Özel Amaçlı Rapor" enstrümanı ile yasal zeminin tahkim edilerek; YGM sistemine entegrasyonunun sağlanması, somut olayda *(Hurda Alüminyum İthalatında)* olduğu gibi gümrük idaresinden ve/veya firmalardan gelecek tespit taleplerinin özel amaçlı rapor adı altında, "Genelleştirilmiş" bir kod tanımlamasıyla karşılanabileceği mütalaa edilmektedir. Söz konusu işleyiş, mesleğe yeni bir dinamizm kazandıracağı gibi aynı dili *(mevzuat dilini)* kullanan kurum *(idare)* ve raportörün *(YGM)* diğer meslek kuruluşlarına ve kurumlarına

nazaran sorunun tespiti ve çözümü noktasında en etkili ve en verimli paydaşlık örneğini sergileyeceği değerlendirilmektedir.

Haki Demirtaş
Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri

Kaynakça:

- 1- Gümrük Kanunu- (4458 nolu Kanun) (04.11.1999 tarihli, 23866 sayılı R.G.)
- 2- Gümrük Yönetmeliği (07.10.2009 t. 27369 s. R.G.)
- 3- Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği (10.09.2020 t. 31240 s. R.G.)
- 4- Genelge No: 2016/21 (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Uygulaması)
- 5- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu (3568 nolu Kanun) (13.6.1989 tarihli, 20194 Sayılı R.G.)
- 6- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Ve Yeminli Mali Müşavirlerce Tutulacak Defter Ve Kayıtlar İle Meslek Mensuplarının Bildirim Mecburiyeti Hakkında Yönetmelik (15.07.1992 t. 21285 s.R.G.)